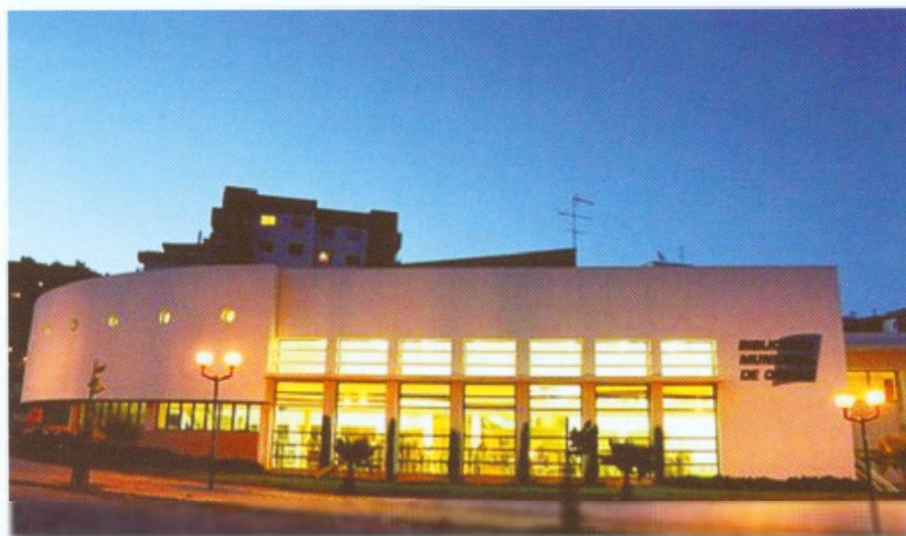

Οι Λαϊκές Βιβλιοθήκες της Πορτογαλίας:

Ένα επιτυχημένο συμβόλαιο μεταξύ
κεντρικής κυβέρνησης και τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Oeiras

Της **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ***

Το 1983 οι λαϊκές βιβλιοθήκες της Πορτογαλίας παρουσιάζονται στη σχετική βιβλιογραφία ως «πεθαμένοι» οργανισμοί, στεγασμένες σε ακατάλληλα κτίρια, με τα αναγνωστήριά τους γεμάτα από γυμνασιόπαιδα που τις χρησιμοποιούν ως χώρο σχολικής μελέτης, με ελάχιστες αγορές νέων βιβλίων και χωρίς επαφή με τις ανάγκες του κοινού τους.

Το 2000 η κατάσταση είναι τελείως διαφορετική. Οι λαϊκές βιβλιοθήκες της Πορτογαλίας αποπνέουν

τώρα ζωντάνια. Υπάρχει οργάνωση σε όλους τους χώρους τους: στο παιδικό τμήμα, το τμήμα των οπτικοακουστικών, των υπολογιστών, του Διαδικτύου, στην καφετέρια και το αμφιθέατρο για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις. Τι μεσολάβησε;

Το 1986 δημιουργήθηκε από τη Γραμματεία του Υπουργείου Πολιτισμού μια ομάδα εργασίας για τις λαϊκές βιβλιοθήκες που κατέγραφε την κατάσταση των λαϊκών βιβλιοθηκών της χώρας και την ανάγκη μιας εθνικής πολιτικής.

Το 1987 το Πορτογαλικό Ινστιτούτο για το Διάβασμα και το Βιβλίο (Instituto Portugues do Livro e da Leitura) μαζί με το Πορτογαλικό Ινστιτούτο για το Βιβλίο και τις Βιβλιοθήκες (Instituto Portugues do Livro e das Bibliotecas) δημιούργησαν το Εθνικό Δίκτυο Λαϊκών Βιβλιοθηκών που προέβλεπε μια κεντρική βιβλιοθήκη σε κάθε δήμο και παραρτήματα σε διάφορα σημεία, ανάλογα με τον αριθμό και την κατανομή του πληθυσμού του δήμου. Οι βιβλιοθήκες θα είχαν κοινό λογισμικό για την αυτοματο-

ποίηση των καταλόγων τους

Οι δήμοι μπορούσαν να υποβάλουν πρόταση για χρηματοδότηση στην κεντρική κυβέρνηση και εφόσον πληρούσαν τα πολύ απαιτητικά κριτήρια που είχαν τεθεί, μπορούσαν βάσει συμβολαίου να χρηματοδοτηθούν με το 50% του κόστους της κτιριακής υποδομής, του εξοπλισμού, της αυτοματοποίησης και εκπαίδευσης του προσωπικού της λαϊκής τους βιβλιοθήκης.

Από το 1997 και μετά η χρηματοδότηση γίνεται από το Ινστιτούτο για το Βιβλίο και τις Βιβλιοθήκες.

Μέχρι το 2000 το 65% των δήμων είχαν αποκτήσει βιβλιοθήκη νέων προδιαγραφών (η μικρότερη σε μέγεθος βιβλιοθήκη για δήμους μέχρι 20.000 κατοίκων έχει μέγεθος 675 τμ.). Η κυβέρνηση είχε δεσμευτεί μέχρι το 2003 όλοι οι δήμοι της χώρας να έχουν βιβλιοθήκη νέων προδιαγραφών.

Η λαϊκή βιβλιοθήκη στην Πορτογαλία αποτελεί πλέον μέρος του οργανογράμματος και των υπηρεσιών του δήμου. Το όραμα επιτεύχθηκε με τη συνεργασία της κεντρικής κυβέρνησης και της τοπικής αυτοδιοί-

κτησης καθώς και με τη συνεργασία βιβλιοθηκονόμων, αρχιτεκτόνων και μηχανικών.

Κάθε βιβλιοθήκη έχει

- πληροφοριακό κέντρο (δανει-

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη της Braga

σμός, περιοδικά, πληροφοριακά βιβλία)

- παιδικό τμήμα

- αμφιθέατρο για πολιτιστικές εκδηλώσεις

- καφετέρια

- τεχνολογικό εξοπλισμό (H/Y,

σκάнер, εκτυπωτές, πρόσβαση στο Διαδίκτυο)

Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι δήμοι χρηματοδοτούνται προκειμένου να αναπτύξουν το κτίριο της βιβλιοθήκης και να προσθέσουν και άλλες πολιτιστικές δραστηριότητες: αρχείο, πινακοθήκη, μουσείο.

Η λαϊκή βιβλιοθήκη έχει πλέον γίνει στην Πορτογαλία το πολιτιστικό κέντρο του δήμου, στεγασμένη σε κτίρια υψηλής αισθητικής (πολλά διατηρητέα) και παίζει το ρόλο του σημείου συνάντησης των πολιτών που παλιά έπαιζε η κεντρική πλατεία.

Τα επιτεύγματα αυτά οφείλονται στην επιτυχημένη κυβερνητική πολιτική της τελευταίας εικοσαετίας υπό τη Διεύθυνση Βιβλιοθηκών της χώρας.

Ένα παρόμοιο μοντέλο θα μπορούσε να υιοθετηθεί και να εφαρμοστεί και για τις ελληνικές δημοτικές βιβλιοθήκες.

* Η Αλεξάνδρα Παπάζογλου είναι Δ/ντρια των Βιβλιοθηκών του Ελληνοαμερικανικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Κολλέγιο Αθηνών - Κολλέγιο Ψυχικού)

Βιβλιογραφία

Portuguese Public Libraries Network. Oliveira, Machado Luis. 61st IFLA Council and General Conference. August, 20-25 1995. <<http://www.ifla.org/IV/ifla61/61-macl.htm>>.

Public Libraries and Development Planning

in Portugal. Moura, Maria Jose. 70th IFLA Council and General Conference. August, 22-27, 2004. <http://www.ifla.org/IV/ifla70/papers/161e-Moura.pdf>.

Public Libraries in Portugal: the silent revo-

lution. Ana Maria Runkel. 66th IFLA Council and General Conference. Jerusalem, Israel, 13-18 August 2000.

<<http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/147-121e.htm>>.